

Pilar 3 – Offentleggjering av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2021 Valle Sparebank

INNHOLD

PILAR 3 – OFFENTLEGGJERING AV INFORMASJON OM KAPITAL OG RISIKOFORHOLD

1.	Innleiing og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
2.1	Oversikt over dotterselskap, tilknytt selskap mv.....	2
3.	Kapitalkrav	2
3.1	Ansvarleg kapital og kapitalkrav	2
3.2	Bufferkrav.....	4
3.3	Uvekta kjernekapitalandel.....	4
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon misleghaldne engasjement:	5
4.2	Metode for berekning av nedskrivningar	6
4.3	Engasjement fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område.....	7
4.4	Engasjement fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid	7
4.5	Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar	8
4.6	Endringar i nedskrivningar og avsetningar på garantiar	9
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	9
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheiter m.v. ved fastsetting av kapitalkrav.....	10
4.9	Sikkerheitsstilte egedelar	10
4.10	Motpartsrisiko knytt til derivat	11
5.	Eigenkapitalposisjonar	11
6.	Renterisiko	12
7.	Styring og kontroll av risiko	13
8.	Standardiserte skjemaer for offentliggjeriing av opplysninger om ansvarlig kapital	16

1. INNLEIING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle krava til offentliggjerding av finansiell informasjon etter åttande del av kapitalkravsforordninga (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpassing av CRR/CRD IV del XI. Alle tal i dokumentet er per 31. desember 2021 med mindre anna går fram.

Banken nyttar standardmetoden ved berekning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette inneber at det vert brukt standardiserte myndigheitsbestemte risikovekter ved berekning av kapitalkravet. For berekning av kapitalkrav for operasjonell risiko vert basismetoden nytta, som inneber at kapitalkravet vert berekna i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikkje handelsportefølje og reknar difor ikkje kapitalkrav for marknadsrisiko.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over dotterselskap, tilknytt selskap mv

Tabellen nedanfor gir ei oversikt over selskap der investeringa er trekt frå i ansvarleg kapital. Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS blir konsolidert inn etter kapitalkravsbestemmelsene.

Selskap der investeringa er fråtrekt i ansvarleg kapital

Namn	Antall aksjar	Bokført verdi	Eigarandel	Andel av stemmerett	Forretnings-kontor	Type verksemd
Eika Gruppen AS	107.349	18.142	0,43	0,43	Oslo	Fin.holdingselskap
Eika Boligkreditt AS	9.696.511	40.752	0,82	0,82	Oslo	Boligkredittselskap

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarleg kapital og kapitalkrav

Tabellen nedanfor viser berekningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på dei enkelte engasjementskategoriane slik desse er definert i kapitalkravsforskrifta. I tillegg visast kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samla berekningsgrunnlag.

Pilar III

Valle Sparebank

Spesifikasjon av ansvarleg kapital (tall i tusen NOK), minimumskrav til ansvarleg kapital (beløp i tusen kroner) og berekningsgrunnlag

Kapitaldekning	
Sparebankens fond	247.894
Gåvefond	5.346
Sum egenkapital	253.240
Frådrag for immaterielle egedelar	
Frådrag for forsvarleg verdsetting	-297
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	-43.627
Sum rein kjernekapital	209.316
Fondsobligasjonar	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	
Sum kjernekapital	
Ansvarleg lånekapital	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre fin.inst.	
Sum tilleggskapital	
Netto ansvarleg kapital	209.316
Eksponeringskategori (berekningsgrunnlag etter risikovekt)	
Statar og sentralbankar	
Lokale og regionale myndigheiter (herunder kommunar)	14.227
Offentlege føretak	
Multilaterale utviklingsbankar	
Internasjonale organisasjonar	
Institusjonar	18.774
Føretak	26.755
Massemarknadsengasjement	
Engasjement med pantesikkerheit i eigedom	641.078
Forfalne engasjement	5.191
Høgrisiko-engasjement	39.179
Obligasjonar med føretrinsrett	8.147
Fordring på institusjonar og føretak med kortsiktig rating	
Andelar i verdipapirfond	6.148
Eigenkapitalposisjonar	24.390
Øvrige engasjement	83.290
CVA-tillegg	
Sum berekningsgrunnlag for kredittrisiko	867.179
Berekningsgrunnlag for operasjonell risiko	82.729
Berekningsgrunnlag for motpartsrisiko	
Sum berekningsgrunnlag	949.908
Kapitaldekning i %	22,04 %
Kjernekapitaldekning	22,04 %
Rein kjernekapitaldekning i %	22,04 %

Banken har ikkje fått fastsett Pilar 2-krav frå Finanstilsynet per 31.12.2021. Banken har eit kapitalmål på 20 % for rein kjernekapitaldekning.

Konsolidering av samarbeidande grupper

Frå 01.01.2018 skal alle bankar rapportere kapitaldekning konsolidert med eigarandel i samarbeidsgrupper. Banken har ein eierandel på 0,43 % i Eika Gruppen AS og på 0,82 % i Eika Boligkreditt AS.

Rein kjernekapital	250.276
Kjernekapital	255.260
Ansvarleg kapital	261.534
Berekningsgrunnlag	1.264.997
Kapitaldekning i %	20,67 %
Kjernekapitaldekning	20,18 %
Rein kjernekapitaldekning i %	19,78 %
Uvekta kjernekapitalandel i %	8,46 %

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2021 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 61 mill.kr:

Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,50 %)	23.748
Motsyklisk buffer (1 %)	9.499
Systemrisikobuffer (3,00 %)	28.497
Sum bufferkrav til rein kjernekapital	61.744
Minimumskrav til rein kjernekapital (4,50 %)	42.746
Tilgjengeleg ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	104.826

Banken har 104,8 millionar kroner i rein kjernekapital tilgjengeleg til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

3.3 Uvekta kjernekapitalandel

Uvekta kjernekapitalandel vert rekna ut frå berekna kjernekapital, med og utan overgangsordningar, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikkje balanseførte postar og engasjementsbeløp for derivat og gjenkjøpsavtalar som ikkje er balanseført. Ikkje balanseførte postar blir justert for konverteringsfaktorar (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvekta kjernekapitalandel

Derivat: Framtidig eksponering ved bruk av marknadsvardimetoden	
Postar utanom balansen med 10 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	
Postar utanom balansen med 20 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	20.301
Postar utanom balansen med 50 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	19.106
Postar utanom balansen med 100 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	7.126
Øvrige egedelar	2.072.831
(-) Regulatoriske justeringar i kjernekapital	-43.627
(-) Regulatoriske justeringar i kjernekapital etter overgangsreglar	
Totalt eksponeringsbeløp	2.075.737
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsreglar	
Kapital	
Kjernekapital	209.316
Kjernekapital etter overgangsreglar	
Uvekta kjernekapitalandel	
Uvekta kjernekapitalandel	10,08 %
Uvekta kjernekapitalandel etter overgangsreglar	

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misleghaldne engasjement:

Misleghald er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i meir enn 90 samanhengande dagar. Ein kunde sitt engasjement vil også bli klassifisert som misleghald dersom banken vurderer at kundens økonomiske situasjon gjer det sannsynleg at kundens finansielle skyldnader overfor banken ikkje vil bli oppfylt. I slike tilfelle vil kunden bli tapsmarkert og det blir gjennomført ei individuell vurdering av nedskrivingsbehovet.

1.1.2021 vart det innført ny definisjon av misleghald, det følger av desse reglane at ein kunde vil bli klassifisert som misleghald dersom minst eit av følgande kriterium er oppfylt:

- Kunden har eit overtrekk som både overstig ein relativ- og absolutt grense i meir enn 90 samanhengande dagar. For både PM- og BM-kundar er den relative grensa lik 1% av kundens samla eksponeringar.
  - For PM-kundar er den absolutte grensa lik 1.000 kroner
  - For BM-kundar er den absolutte grensa lik 2.000 kroner
- Det er vurdert som sannsynleg at kunden ikkje vil kunne innfri kredittskyldnader overfor banken (unlikely to pay - UTP).
- Kunden er smitta av ein annan kunde som er i misleghald i samsvar med dei to første kriteria nemnd over.

Ny definisjon av misleghald inneber innføring av karenperiode som tilseier at kundane blir kategorisert som misleghalde ein periode etter at misleghaldet er i orden. Karenperioden er tre månadar etter friskmelding med unntak av engasjement med forbearance-markering der tilhøyrande karenperioden er tolv månadar.

4.2 Metode for berekning av nedskrivningar

For engasjement i steg 1 og steg 2 er det i Eika Alliansen utvikla ein modell som bereknar nedskrivingsbehov per engasjement. Dette inkluderer utlån og nytta og unytta kredittrammer og garantiar.

Steg 1

Ved fyrstegongs oppretting av eit engasjement, plasserast engasjementet i steg 1. Engasjementet vert i steg 1, med mindre det ikkje skjer ein vesentleg auke i kredittrisikoen sidan fyrste gongs innrekning. For alle engasjement i steg 1, skal det gjerast ei modellberekna tapsavsetning tilsvarande 12-månadars forventa tap.

Steg 2

Dersom kredittrisikoen for eit engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha auka vesentleg sidan fyrste gongs innrekning, skal engasjementet plasserast i steg 2. Banken skal nytte modellen utvikla i Eika Alliansen som plasserer engasjement i steg 2 dersom risikoen er auka vesentleg. Modellen vil også plassere forbearance-markerte (markert for betalingslettelsar) engasjement og engasjement med 30 dagars misleghald i steg 2.

For alle engasjement i steg 2 skal det gjerast ei modellberekna nedskrivning tilsvarande heile den forventa levetida til engasjementet.

Steg 3

Engasjement med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 nedskrivast i steg 3. Nedskrivningar i steg 3 skal manuelt reknast ut av banken. Objektive bevis på at eit engasjement har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om fylgjande tapshendingar (ikkje uttømande):

- vesentlege finansielle problem hos debitor som fører til kontraktsbrot
- 90-dagers betalingsmisleghald eller andre vesentlege kontraktsbrot skal medføre klassifisering til steg 3, men vil i mange tilfelle ikkje medføre verdifall
- Innvilgelse av betalingslettelsar som skuldast debtors finansielle problem og som elles ikkje ville blitt gitt
- ein situasjon der det vert sett som sannsynleg at debitor vil inngå gjeldsforhandling, anna finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.3 Engasjement fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område

Matrisa visar samla engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivningar fordelt på engasjementstypar, typar av motpartar og geografiske område.

Engasjementa¹ fordelt på engasjementstypar, geografiske område og typar av motpartar (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringar	Unyttarammer	Garantiar*	Sum
Offentleg forvaltning				
Lønstakarar o.l.	1.510.515	24.655	7.665	1.542.836
Utlandet				
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	5.665	2.416	-	8.081
Industriproduksjon	23.047	8.480	1.242	32.769
Bygg og anlegg	37.915	12.816	2.376	53.107
Varehandel, hotell/restaurant	10.594	4.781	1.662	17.037
Transport, lagring	-	-	77	77
Eigedomsdrift og tenesteyting	86.794	6.387	1.121	94.302
Anna næring	4.687	1.457	17	6.161
Sum	1.679.217	60.992	14.161	1.754.370
Valle kommune	396.025	40.013	12.471	448.509
Setesdal elles	142.607	3.372	1.312	147.291
Vennesla og Kristiansand	800.416	9.544	219	810.179
Landet elles	344.088	8.391	159	352.638
Gjennomsnitt²	1.615.545	66.240	22.940	1.704.725

¹ Etter individuelle nedskrivningar

² Gjennomsnitt av inngåande og utgåande balanse siste år

*Inneheld garanti til EBK – fordelt på "heimkommune"

4.4 Engasjement fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid

Matrisa visar beløp for ulike engasjementstypar fordelt på løpetid.

Engasjementa¹ fordelt på engasjementstypar og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstypar	Inntil 1 måned	1–3 månadar	3–12 månadar	1–5 år	Over 5 år	Utan løpetid	Sum
Utlån og fordringar	5.203	14.541	38.088	50.999	1.570.387		1.679.217
Unyttarammer		2.396		40.786	4.101	13.709	60.992
Garantiar				14.161	-		14.161
Sum	5.203	16.937	38.088	105.946	1.574.488	13.709	1.754.370

¹ Etter individuelle nedskrivningar

4.5 Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar

Matrisa viser misleghaldne utlån og steg 3 nedskrivningar på utlån samt avsetningar på garantiar fordelt på typar av motpartar og geografiske område.

Misleghald, nedskrivningar og avsetningar på garantiar (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misleghaldne engasjement over 90 dagar	Andre kredittforringa engasjement	Samla nedskrivningar ¹	Resultatførte nedskrivningar ¹	Garantiar med avsetning ²	Avsetningar på garantiar
Offentleg forvaltning						
Lønstakarar o.l.	5.230	2.389	2.428	1.728		
Utlandet						
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske						
Industriproduksjon						
Bygg og anlegg						
Varehandel, hotell/restaurant						
Transport, lagring						
Finans, eigedom, forretningsmessige tenester						
Sosial og privat tenesteyting						
Sum	5.230	2.389	2.428	1.728	-	-
Valle kommune						
Landet elles	5.230	2.389	2.428			

¹ Kun nedskrivningar i steg 3

² Samla garantibeløp der det er føreteke avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantiar

Endringer i tapsavsetning på utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Tapsavsetninger pr. 01.01.2021	1105	768	8313
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	52	-227	
Overføringer til steg 2	-24	571	
Overføringer til steg 3			187
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	22	64	750
Finansielle egedelar som er frårekna i perioden	-52	-255	-6822
Endringer i modell eller risikoparametre	-107	-72	
Konstaterte tap			
Andre justeringar	-69	198	
Tapsavsetninger pr. 31.12.	927	1.047	2.428

Endringer i tapsavsetning på unyttta kredittar og garantiar siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Tapsavsetninger pr. 01.01.2021	106	158	
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	36	-95	
Overføringer til steg 2	-7	175	
Overføringer til steg 3			
Nedskrivninger på nye kredittar og garantiar	4	2	
Finansielle egedelar som er frårekna i perioden	-54	-52	
Endringer i modell eller risikoparametre	13	34	
Andre justeringar	3	6	
Tapsavsetninger pr. 31.12.	101	228	-

Årets nedskrivningar og gjenvinning på tidlegare års nedskrivningar (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantiar og unyttta kredittar
Endring i perioden i steg 3 på utlån	-5.885	
Endring i perioden i steg 3 på garantiar		
Endring i perioden i forventa tap steg 1 og 2	166	4
Periodens konstaterte tap, der det tidlegare er føreteke individuelle nedskrivningar	4.700	
Periodens konstaterte tap, der det tidlegare ikkje er føreteke individuelle nedskrivningar	2.913	
Periodens inngang på tidlegare perioders konstaterte tap	-273	
Periodens tpskostnad	1.621	4

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Banken har per rapporteringstidspunktet ingen engasjement der ratingen påverkar kapitaldekninga.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheiter m.v. ved fastsetting av kapitalkrav

Matrisa viser samla engasjementsbeløp før og etter at det er teke omsyn til sikkerheiter samt engasjementsbeløp som er trekt frå den ansvarlege kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheiter m.v ved fastsettinga av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategoriar	Engasjementsbeløp før sikkerheiter	Engasjementsbeløp etter sikkerheiter	Fråtrekt den ansvarlege kapitalen	Nytta ratingbyrå	Andel sikra med pant ¹	Andel sikra med garantiar ¹
Statar og sentralbankar	59.595	59.595				
Lokale og regionale myndigheiter (herunder kommunar)	71.133	71.133				
Offentlege føretak						
Multilaterale utviklingsbankar						
Internasjonale organisasjonar						
Institusjonar	89.336	89.336				
Føretak	57.471	57.380				
Massemarknadsengasjement						
Engasjement med pantesikkerheit i eigedom	1.662.098	1.662.098			91 %	
Forfalne engasjement	5.191	5.191				
Høgrisiko-engasjement	26.848	26.848				
Obligasjonar med føretrinsrett	81.471	81.471				
Fordring på institusjonar og føretak med kortsiktig rating						
Andelar i verdipapirfond	29.719	29.719				
Eigenkapitalposisjonar	69.005	69.005	43.627			
Øvrige engasjement	93.378	92.387				
Sum	2.245.245	2.244.163	43.627	-		

¹ Her vert bare teke omsyn til garantiar og pant som har betydning for utrekning av kapitalkrav. Andel rekna av engasjementsbeløp før sikkerheiter.

Hovudtypar av pant som nyttast for kapitaldekningsformål er pant i bustad og fritidseigedom. Garantiar har i liten grad betydning for kapitaldekninga. I nokre tilfelle nyttast garantiar frå bankar eller regionale myndigheiter. Banken nyttar ikkje kredittderivat.

Det vert ikkje tatt omsyn til motrekningsadgang ved berekning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheiter tar utgangspunkt i sikkerheitens marknadsverdi. Sikkerheiter skal dokumenterast med E-takst eller Eiendomsverdi. På eigedomar i vårt primærområde vert også kontortakst godtatt der vi legg vekt på lokalkunnskap. Frå 1.1.2022 er ikkje kontortakst lenger tillatt.

Verdivurdering av bustadeigedomar oppdaterast kvartalsvis av Eiendomsverdi i område der dette er mogleg. Elles minst kvart tredje år.

Det vert teke omsyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typar av sikkerheiter ikkje eksplisitt vert tilordna kapitalbehov.

4.9 Sikkerheitsstilte egedelar

Tabellen viser bankens finansielle egedelar som kan stillast som sikkerheit for lån i sentralbanken og egedelar som er nytta som sikkerheit per 31.12.2021.

Pantsette og ikkje-pantsette eigedelar

Eigedelar	Balansført verdi av ikkje-sikkerheitsstilte eigedelar		Verkeleg verdi av ikkje-sikkerheitsstilte eigedelar	
	herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken
Renteberande verdipapir	201.910	170.685	201.910	170.685
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	81.471	81.471	81.471	81.471
herav: sikra verdipapir (ABS)				
herav: utstedt av offentlig forvaltning	89.213	89.213	89.213	89.213
herav: utstedt av finansielle føretak	31.225		31.225	
herav: utstedt av ikkje-finansielle føretak				
Sum	201.910	170.685	201.910	170.685

Tabellen under viser bankens mottatte sikkerheiter pr. 31.12.2021

Mottatte sikkerheiter	Ikke sikkerheitsstilt		Nominell verdi av mottatte sikkerheiter
	Verkeleg verdi av mottatte sikkerheiter	herav: utstedt av andre i konsernet	
Utlån og fordringar anna enn innskot og utlån på anfordring			1.010
Andre mottatte sikkerheiter			2.415.730
Sum			2.416.740

4.10 Motpartsrisiko knytt til derivat

Banken har ingen derivat per 31.12.2021.

5. EIGENKAPITALPOSISJONAR

Verkeleg verdi av finansielle instrument som vert omsett i aktive marknader vert fastsett med å vise til noterte marknadsprisar eller kursar frå forhandlarar av finansielle instrument. Marknaden er aktiv dersom det er mogleg å skaffe eksterne observerbare prisar, kursar eller renter og desse prisane representerer faktiske og hyppige marknadstransaksjonar.

For finansielle instrument som ikkje vert omsett i ein aktiv marknad, vert den verkelege verdien fastsett ved hjelp av ein eigna verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetodar omfattar bruk av nyleg føreteknede marknadstransaksjonar på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige partar, dersom slike er tilgjengelege, vise til verkeleg verdi av eit anna instrument som praktisk talt er det same, diskontert kontantstrømsberekning eller andre verdsettingsmodellar. I den grad observerbare marknadsprisar er tilgjengeleg for variablar som inngår i vertsettingsmodellar, så vert desse nytta.

Matrisa under visar eigenkapitalposisjonar fordelt etter om dei vert halde for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisa visar også type verdipapir og bokført verdi, verkeleg verdi, realisert gevinst/tap siste år og kor mykje av dette som er medrekna i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Eigenkapitalposisjonar (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Verkeleg verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medrekna i kjernekapital ¹	Herav medrekna i tilleggskapital ¹
Aksjar og andelar – gevinstformål						
– børsnoterte aksjer						
– andre aksjer og andeler						
Aksjar og andelar – strategisk formål	65.821	65.821	36	777		
– børsnoterte aksjer						
– andre aksjer og andeler	65.821	65.821	36	777		

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinstar/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som ei fylgje av at utlåns- og innlånsverksemda til banken ikkje har samanfallande rentebinding. Dette inneber at når marknadsrenta endrar seg, kan banken fyrst gjennomføre ei renteendring på dei ulike balansepostane med utgangspunkt i regelverk og avtalar. Ei endring av marknadsrentene vil difor medføre ein auke eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatrekneskapen.

Banken har ei låg fastrenteeksponering. Fastrentelån utgjer 1,4 mill kr per 31.12.2021. Fastrenteinnskot utgjer ved utgangen av året kr 0 mill. Netto renterisiko knytt til utlåns- og innlånsverksemda vert vurdert som låg.

Lån som banken har teke opp i pengemarknaden har som regel ulik bindingstid. Låna vert regulert kvar 3. månad. Renterisikoen er difor også her liten. Banken har ingen handelsportefølje med verdipapir. Pliktige likviditetsplasseringar i verdipapir har korte rentereguleringsintervall slik at renterisikoen her er liten.

Bankens styre har vedteke rammer for den totale renterisikoen. Renterisikoen vert målt og rapportert årleg gjennom utrekning av effekten av ei renteendring der heile rentekurva vert parallellforskova med 1 prosentpoeng. Bankens samla renterisiko vert vurdert som låg.

Renterisiko	
	Renterisiko i tusen kroner ¹
Eiendeler	
Utlån til kundar med flytande rente	2.013
Utlån til kundar med rentebinding	42
Renteberande verdipapir	301
Øvrige renteberande egedelar	-
Gjeld	
Innskot med rentebinding	
Andre innskot	2.519
Verdipapirgjeld	187
Øvrig renteberande gjeld	
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	
Sum renterisiko	350

¹ Renterisiko er berekna som eit anslag på verdiendring ved eitt prosentpoengs auke i renta.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

Generelt om risikostyring og kontroll i verksemda

Bankverksemda inneber risiko. Styret har vedteke prinsipp for banken si risikostyring i form av overordna policydokument og policy for ulike risikoområde. Styret legg vekt på å ha ei aktiv oppfølging av prinsippa, og reviderer desse årleg. For bankverksemda samla kan banken akseptere låg til moderat risiko, medan risikonivået kan variere mellom ulike risiko-område.

Banken har ein uavhengig risikostyrings- og compliancefunksjon. Bankens retningslinjer for risikostyrings- og compliancefunksjonen omhandlar funksjonens organisatoriske plassering, arbeidsoppgåver og krav til kompetanse. Risikostyrings- og compliancefunksjonen rapporterer til adm. banksjef, og kan rapportere direkte til styret i tilfelle der styret ikkje får nødvendig informasjon om vesentlege risikoer via den alminnelege rapporteringa. Risikostyrings- og compliancefunksjonen skal utarbeide kvartalsvis rapport som omfattar alle forretningsområde som inneheld status, utvikling og vurderingar på områda risikostyring og compliance.

ICAAP

Styret gjennomfører minst årleg ein ICAAP-gjennomgang for å avdekke risikonivå og tilhøyrande kapitalbehov i bankverksemda. Økonomileiar og banksjef førebur ICAAP som blir gjennomgått i styret. Det vert så utarbeid ein årleg rapport som vert handsama i styret.

Banken nyttar seg aktivt av EikaViS sine tenester i arbeidet med policydokument og verktøy til bruk i risikostyringa. Ekstern revisor kvalitetssikrar ICAAP-dokumentet.

Dei viktigaste risikoområda er omtala her.

Kredittrisikoen

Kredittrisikoen, dvs. risikoen for at ein kunde ikkje kan oppfylle sine skyldnader rettidig, er den største risikoen i banken. Dersom heller ikkje verdien av den underliggjande pantetrygda er tilstrekkeleg til å dekke kravet ved misleghald og eventuell realisasjon av pantet, vil tap oppstå.

Styret vurderer det slik at banken må kunne take noko større risiko innan kommunen enn utanfor. Styret vurderer likevel denne risikoen som moderat. Lån og garantiar er rimeleg godt sikra mot tap. Det vert lagt stor vekt på kunden sin økonomi og den trygda som vert stilt.

Det blir nytta eit risikoklassifiseringssystem som er delt i to hovudmodellar – ein for personmarknad og ein for bedriftsmarknaden. Risikoklassene er definerte som låg, middels og høg risiko, samt misleghaldne og kredittforringa lån. Risikoen blir styrt etter rammer fastsett i policy for kredittrisiko. Per 31.12.2021 viser risikoklassifiseringa at 78,3% (80%) er i låg risiko, 17% (14,5%) i middels risiko og 4,3% (3,9%) i høg risiko. Forfalne og kredittforringa lån utgjer 0,4%. Tal per 31.12.2020 i parentes. Systemet byggjer på statistiske modellar som reknar ut sannsynet for misleghald. Kredittforringa engasjement og alle engasjement over ein viss storleik vert vurdert særskild. Alt dette er grunnlaget for nedskivingane styret har gjort i løpet av året.

Banken har formidla bustadlån for i alt 714 mill. kr i Eika Boligkreditt AS. Dette er lån innanfor 75% av panteverdi og har såleis låg risiko. Om lag 32% av personkundelåna i banken er overførte til Eika Boligkreditt AS, mot 34% året før. Kredittpolicy og kreditthandbok er revidert i 2021.

Likviditetsrisikoen

Likviditetsrisikoen er også eit vesentleg risikoområde i banken, og gjeld den risikoen som banken har for å ikkje ha tilstrekkelege likvidar ved forfall av skyldnader. Valle Sparebank skal ha ein låg likviditetsrisiko.

Balansen mellom innskots- og utlånsvolum avgjer behovet for å låne inn frå pengemarknaden. Valle Sparebank har i løpet av 2021 hatt ei stabil god innskotsdekning. Innskotsdekninga var ved utgangen av året 99,7% mot 94,1% året før. Internt minimumskrav er fastsett til 85%. Innlånsbehov utover kundeinnskota er dekkja opp med lån frå Kredittforeningen for Sparebanker og obligasjonslån. Marknadslån er i 2021 redusert med 65 mill. kr.

Innskot og lånerettar i Noregs Bank, trekkrettar i DNB utgjer saman med obligasjonsporteføljen den vesentlege delen av likviditetsbufferen. Per 31.12.2021 utgjorde trekkrettane i DNB 65 mill. kr. Det var pantsett verdipapir i Noregs Bank med ein samla låneverdi på 186 mill. kr. Samla obligasjonsportefølje og likvide rentefond utgjorde på same tid 231,6 mill. kr. Innskot i Noregs Bank utgjorde 41,4 mill. kr.

LCR (liquidity coverage ratio) er 178 per 31.12.2021, mot 116 på same tidspunkt året før. Minimumskravet er 100.

Den generelle likviditetsrisikoen er om lag uendra i løpet av året.

Styret har som tidlegare år revidert likviditetspolicyen, særleg med vekt på tilpassing til nye krav på likviditetsområdet.

Status på likviditetsområdet vert rapportert til styret kvartalsvis i høve til gjeldande krav og rammer i likviditetspolicyen. Likviditetsrisikoen har vore låg heile året, i tråd med bankens risikopolicy.

Eika Boligkreditt vert framleis vurdert som eit viktig verktøy som kan avlaste banken sitt eksterne finansieringsbehov og gjere banken konkurransedyktig i kampen om personkundelån. Det er klargjort ein utlånsportefølje som kan flyttast til Eika Boligkreditt for raskt å få tilgong til likviditet i ein krisesituasjon.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen banken er utsett for som konsekvens av strategiske val. Måloppnåinga i høve til økonomiske måltal i strategiplanen har vore tilfredsstillande i 2021. Det har opp gjennom åra blitt gjennomført marknadsundersøkingar som syner at Valle Sparebank har svært nøgde og lojale kundar. Satsinga i Kristiansand og Vennesla har medført tilvekst av nye kundar i ei tid med fallande folketal i Øvre Setesdal.

For å sikre eige sjølvstende har banken vald å vere medeigar av Eika Gruppen AS. Valle Sparebank sin eigardel utgjer 0,43% av selskapet. Eika Gruppen AS syter for utføring av ein del fellesoppgåver og gjev banken tilgang til å selje ei rekkje finansielle produkt. I tillegg har eigarskapet gjeve avkastning i form av eit årleg utbytte. Eika Gruppen AS er også eit viktig talerøyr for små sparebankar når det gjeld å påverke framtidige rammevilkår.

I desember 2020 inngjekk Valle Sparebank, og resten av bankane i Eika Alliansen avtale med TietoEvry om framtidig kjernebankløysing. Samstundes vart dagens avtale med noverande leverandør SDC sagt opp. Den nye avtalen med TietoEvry vil styrke bankens langsiktige konkurransekraft gjennom kostnadseffektivisering, styrka utviklingskraft og auka strategisk fleksibilitet.

Risikoen for at ikkje banken har tilstrekkeleg og rett kompetanse for framtida er eit område styret har fokus på. Valle Sparebank har difor prioritert vidareutdanning og intern opplæring i fleire år. Banken har ein kompetanseplan som skal reviderast årleg. Kompetanseplanen set mål for kompetansenivået i banken og inneheld prioriterte tiltak for å nå måla. Mellom anna er det sett krav om at alle kundefrågjevarane i banken skal vere autoriserte som finansielle rådgjevarar (AFR), forsikringsrådgjevarar (SF), personforsikring (PF) og på kredittområdet (KRD).

Dagens strategiplan gjeld til 2021, og styret har starta arbeidet med ny strategiplan for perioden 2022 til 2024.

Aksjekurs og valutarisiko

Banken har i dag ingen portefølje av verdipapir for å utnytte svingingar i marknaden. Banken driv ingen handel med derivat eller valuta. Valle Sparebank er eigen valutabank ved kjøp og sal av valuta til kundar. Omsetjinga av valuta er liten, og risikoen for kurstap dermed låg.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er i hovudsak risikoen for tap knytt til den daglege drifta av banken. Svikt i datakommunikasjon, system og rutinar er døme på tapshendingar. Feil kan også oppstå på grunn av manglande kontrollar, kompetansesvikt, menneskeleg svikt og manglande oppfølging av lover og forskrifter.

Operasjonell risiko, inkludert rapportering av potensielle tapshendingar, vert rapport kvartalsvis til styret.

Internkontrollen i banken er ein viktig reiskap til å kartleggje og forbetre dette risikoområdet. Styret har årleg gjennomgang av internkontrollen.

Internkontroll

Banken har med utgangspunkt i forskrifter om internkontroll hatt gjennomgang av alle vesentlege risikoområde i banken. Internkontrollen vert stadfesta av ekstern revisor

8. STANDARDISERTE SKJEMAER FOR OFFENTLEGGJERING AV OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital	
1 Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
herav: instrumenttype 1	
herav: instrumenttype 2	
herav: instrumenttype 3	
2 Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	238.997
3 Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	14.243
3a Avsetning for generell bankrisiko	
4 Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
5 Minoritetsinteresser	
5a Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	
6 Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	253.240
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer	
7 Verdijusteringer som følge av kravene om	-297
8 Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	
9 Tomt felt i EØS	
10 Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	
11 Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	
12 Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)	
13 Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)	
14 Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	
15 Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)	
16 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)	
17 Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
18 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-43.627
19 Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
20 Tomt felt i EØS	
20a Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp).	
20b herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)	
20c herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)	
20d herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)	
21 Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	
22 Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)	
23 herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)	
24 Tomt felt i EØS	
25 herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)	
25a Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)	
25b Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)	
26 Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	

	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap	
26a	herav: filter for urealisert tap 1	
	herav: filter for urealisert tap 2	
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag	
	herav: ...	
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)	
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-43.924
29	Ren kjernekapital	209.316
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter		
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard	
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	-
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer		
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp) herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: filter for urealisert tap herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp) herav: ...	
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	-
44	Annen godkjent kjernekapital	-
45	Kjernekapital	209.316
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger		
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	-

Tilleggs kapital: Regulatoriske justeringer		
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)	
53	Beholdning av tilleggs kapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser	
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser	
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
56	Justeringer i tilleggs kapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggs kapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag	
	herav: filter for urealisert tap	
	herav: filter for urealisert gevinst	
	herav:...	
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggs kapital	-
58	Tilleggs kapital	-
59	Ansvarlig kapital	209.316
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggs kapital	
60	Beregningsgrunnlag	949.908
Kapitaldekning og buffere		
61	Ren kjernekapitaldekning	22,04 %
62	Kjernekapitaldekning	22,04 %
63	Kapitaldekning	22,04 %
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	11,00 %
65	herav: bevaringsbuffer	2,50 %
66	herav: motsyklisk buffer	1,00 %
67	herav: systemrisikobuffer	3,00 %
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	17,54 %
69	Ikke relevant etter EØS-regler	
70	Ikke relevant etter EØS-regler	
71	Ikke relevant etter EØS-regler	